

ACADEMIC SPECTRUM

2026-yil 1-son

Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal

ISSN

3093-9089

Вухоро - 2026

ACADEMIC SPECTRUM

**Ilmiy-metodik jurnal
Научно методический журнал
Scientific and Methodical Journal**

№ 1-Son 2026-yil

**Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy
komunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrdagi
№1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan**

BOSH MUHARRIR:

Axmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li

Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A‘ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor
Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va
texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor
(Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim
instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Olimov Shirinboy Sharofovich — pedagogika fanlari doktori, professor
(Buxoro davlat universiteti “Pedagogika” kafedrasini mudiri).

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
(O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy
ta‘limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O‘quv-uslubiy faoliyatni
takomillashtirish boshqarma boshlig‘i).

Safarov Dilmurod Xalimovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi Akademik faoliyat bo‘yicha direktor
o‘rinbosari)

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
(Buxoro davlat universiteti Yoshlar masalalari va ma`naviy-ma`rifiy ishlar bo‘yicha
birinchi prorektor).

Rustamov Shavkat Shuhrat o‘g‘li - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini mudiri).

Ganjiyev Feruz Furqatovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
(Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini professori).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar
kafedrasini dotsenti).

Tilavov Muxtor Hasan o‘g‘li - psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori
(PhD), (Buxoro davlat universiteti “Psixologiya” kafedrasini dotsenti).

Mas‘ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li – Buxoro davlat universiteti
Psixologiya kafedrasini o‘qituvchisi

EDITOR-IN-CHIEF:

Akhmadov Nazirjon Rahmat o‘g‘li — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor.

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

Valeriy Vladimirovich Kuleshov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Sciences (Ukraine).

Elena Vasilyevna Andrienko — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of Physics, Mathematics, Information and Technological Education, Novosibirsk, Russia).

Tatyana Aleksandrovna Romm — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Novosibirsk State Pedagogical University, Institute of History, Humanities and Social Education, Novosibirsk, Russia).

Shirinboy Sharofovich Olimov — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Bukhara State University, Head of the “Pedagogy” Department).

Lochin Rustamovich Zaripov — Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor (Research Center for the Development of Higher Education under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan, Head of the Department for Improvement of Educational and Methodological Activities).

Dilmurod Xalimovich Safarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Navoi Regional Center for Pedagogical Excellence, Deputy Director for Academic Affairs).

Akmal Mardonovich Nazarov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor (Bukhara State University, First Vice-Rector for Youth Affairs and Spiritual-Educational Work).

Shavkat Shuhrat o‘g‘li Rustamov — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Head of the “Psychology” Department).

Feruz Furqatovich Ganjiyev — Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor (Bukhara State University, Professor of the “Psychology” Department).

Dilafuz Tuymuratovna Ismatova — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

Sodiqjon Saidjonovich Mukhlisov — Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Information Systems and Digital Technologies” Department).

Muxtor Hasan o‘g‘li Tilavov — Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor (Bukhara State University, “Psychology” Department).

EXECUTIVE SECRETARY:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o‘g‘li — Lecturer, Department of Psychology, Bukhara State University.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Ахмадов Назирджон Рахмат угли — доктор философии по психологии (PhD), доцент.

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОГО СОВЕТА:

Кулешов Валерий Владимирович — доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии наук (Украина).

Андрienко Елена Васильевна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт физики, математики, информационных и технологических наук, г. Новосибирск, Россия).

Ромм Татьяна Александровна — доктор педагогических наук, профессор (Новосибирский государственный педагогический университет, Институт истории, гуманитарных и социальных наук, г. Новосибирск, Россия).

Олимов Ширинбой Шарофович — доктор педагогических наук, профессор (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Педагогика»).

Зарипов Лочин Рустамович — доктор педагогических наук (DSc), профессор (Научно-исследовательский центр развития высшего образования при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан, начальник управления совершенствования учебно-методической деятельности).

Сафаров Дилмурод Халимович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Навоийский областной центр педагогического мастерства, заместитель директора по академической деятельности).

Назаров Акмал Мардонович — доктор психологических наук (DSc), профессор (Бухарский государственный университет, первый проректор по делам молодежи и духовно-просветительской работе).

Рустамов Шавкат Шухрат угли — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, заведующий кафедрой «Психология»).

Ганжиев Феруз Фуркатович — доктор психологических наук (DSc), доцент (Бухарский государственный университет, профессор кафедры «Психология»).

Исмадова Дилафруз Туймуратовна — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

Мухлисов Содикжон Саиджонович — доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Информационные системы и цифровые технологии»).

Тилавов Мухтор Хасан угли — доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент (Бухарский государственный университет, кафедра «Психология»).

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

Дехконбоев Шохжахон Ойбек угли — преподаватель кафедры «Психология» Бухарского государственного университета.

Murodjonova Dilzoraxon Tolibjon qizi

Toshkent davlat tibbiyot universiteti 1-bosqich 115-guruh talabasi

Iskandarov Sherzod Abdugʻaniyevich

Toshkent davlat tibbiyot universiteti Ijtimoiy fanlar kafedrasida dotsent

“TOLERANTLIK” TUSHUNCHASINING MAZMUN MOHIYATI

Annotatsiya. Mazkur maqola bagʻrikenglik tushunchasining xalqaro ilmiy adabiyotlarda ifodalanishi yaʼni tolerantlik tushunchasi nimani anglatishi shuningdek ushbu tushunchaning boshqaruv tizimidagi roli haqida yoritiladi.

Kalit soʻzlar: Diniy tolerantlik, madaniy tolerantlik, siyosiy tolerantlik, “Bagʻrikenglik tamoyillari deklaratsiyasi”, “Harakatlar strategiyasi”, din ishlari boʻyicha qoʻmita.

Annotation. This article discusses the expression of the concept of tolerance, known to many, in international scientific literature, that is, what the concept of tolerance means, as well as the role of this concept in the management system.

Key words: religious tolerance, cultural tolerance, political tolerance, «Declaration of the Principles of Tolerance», «Strategy of Action».

Аннотация. В данной статье рассматривается интерпретация понятия толерантности в международной научной литературе, раскрывается содержание данного термина, а также освещается роль толерантности в системе государственного управления.

Ключевые слова: религиозная толерантность, культурная толерантность, политическая толерантность, «Декларация принципов толерантности», «Стратегия действий», Комитет по делам религий.

Tolerantlik (lot. tolerantia - sabr-toʻqat), bagʻrikenglik - oʻzgalarning turmush tarzi, xulq-atvori, odatlari, his-tuygʻulari, fikr mulohazalari, gʻoyalari va eʼtiqodlariga nisbatan toʻqatli va bagʻrikeng boʻlish. Bu har kim oʻz qarashlarida erkin boʻlishini va bu huquqni boshqalarda ham tan olishini anglatadi. Tolerantlik jamiyatda tinchlik, barqarorlik va hamjihatlikni taʼminlashning muhim omili hisoblanadi. Hozirgi dunyoda tolerantlik kundalik hayotda, jamiyatda, iqtisodiy rivojlanishda, shuningdek, ish joyida oʻta muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki tolerantlikning biz va boshqa millatlar oilasida qadriyat sifatida namoyon boʻlishi hamda diniy, madaniy, va siyosiy tolerantlikni oʻrganish bugun jamiyatning oʻziga xosligi bilan ajralib turadi.

Iqtisodiyotning globallasuvi va yanada mobillashuvi, kommunikatsiyalarning tez rivojlanishi, integratsiya va oʻzaro bogʻliqlik, keng miqyosli migratsiya va aholining koʻchib yurishi va boshqa jamiyatda tolerantlik tamoyilining ahamiyatini kuchaytiradi. Bagʻrikenglik tamoyili aqidabozlikdan, haqiqatni mutlaqlashtirishdan voz kechishni anglatadi va inson huquqlari sohasidagi xalqaro huquqiy hujjatlarda belgilangan qoidalarni tasdiqlaydi. Bu tamoyilga koʻra, har kim oʻz eʼtiqodiga amal qilishda erkindir va har kim bu huquqqa boshqalar ham ega ekanligini tan olmogʻi lozim. Bir kishining qarashlari boshqalarga majburan singdirilishi mumkin emas. Tolerantlikni alohida shaxslar, guruhlar va davlatlar namoyon qilishi lozim. Tolerantlikni har tomonlama qoʻllab-quvvatlash maqsadida YUNESKO «Bagʻrikenglik tamoyillari deklaratsiyasi»ni qabul qilgan (1995-yil 16 noyabr). Jamiyatda turli xalqlar, millatlar va dinlarning oʻziga xos xususiyatlariga nisbatan tolerantlik munosabatini Oʻzbekiston misolida koʻrish mumkin. Mamlakatimizda turli toifadagi odamlar, siyosiy kuchlar va partiyalar oʻrtasidagi hamkorlik, millatlararo totuvlik, dinlararo bagʻrikenglik tamoyili ijtimoiy taraqqiyotning eng muhim omillaridan biridir. Oʻzbekistonda 130 dan ziyod millat va elat vakillari istiqomat qiladi. Ular oʻrtasida asrlar davomida milliy nizolar boʻlmagan va bu xalqimizning azaliy bagʻrikengligini

ko‘rsatadi. 16 ta konfessiyaga mansub din vakillari yurtimizda hamkor, hamjihat yashab kelayotgani esa dinlararo tolerantlikning yaqqol namunasidir.

Tolerantlik turli millat oilalarida qadriyat sifatida namoyon bo‘ladi. Masalan, Koreya oilalarida tolerantlik mehribonlik, tushunish, qabul qilish, boshqa odamlarning qadr-qimmatini hurmat qilish, qadriyatlarini avzal ko‘rish bilan ajralib turadi. Amerika oilalarida esa tolerantlikni shakllantirishda boshqa xalqlar madaniyati va qadriyatlarini tushunish, qabul qilish va hurmat qilishni shuningdek, alturizm, boshqalarni hurmat qilish kabi ta‘lim usullaridan foydalaniladi. Fransiyada yosh avlodning miliy o‘zligini shakllantirishda oiladagi tolerantlikning ham ta‘siri katta hisoblanadi.

Tolerantlik bir nechta turlarga bo‘linadi. Diniy tolerantlik turli din vakillarining o‘z e‘tiqodlarini erkin amalga oshirishini anglatadi. O‘zbekistonda islom, xristianlik va boshqa dinlar vakillari birgalikda yashaydi. Madaniy tolerantlik turli xil madaniyatlar va an‘analarni hurmat qilishni o‘z ichiga oladi. Masalan, o‘zbek, rus, tojik va boshqa millatlarning bayramlari birgalikda nishonlanadi. Bu millatlar o‘rtasidagi do‘stlikni mustahkamlaydi. Siyosiy tolerantlik esa turli siyosiy qarashlarga hurmat ko‘rsatishni anglatadi. Har bir inson o‘z fikrini erkin bildirishi mumkin. Bu demokratik jamiyatning asosiy tamoyilidir.

Yaqin o‘tmishda yuzaga kelgan inqirozli vaziyat sababchisi bo‘lan korona virus pandemiyasi millatlararo ziddiyat va konfessiyalararo munosabatlarning keskinlashuviga olib kelayotganiga guvoh bo‘lmoqdamiz.

AQShning “Pyu” tadqiqot markazi ma‘lumotlariga ko‘ra, dunyo aholisining aksariyati yashaydigan 50 dan ortiq mamlakatlarda insonlar bir birlariga murosasiz munosabatda bo‘lishi yoki alohida etnik guruhlarning huquq va erkinliklariga nisbatan jiddiy cheklovlar o‘rnatilishiga duch kelmoqda. Ayniqsa, insonlar muayyan davlatda harbiy harakatlarning oqibatlaridan aziyat chekmoqda. Etnik kelib chiqishi, biror dinga e‘tiqod qilish yoki qilmasligi sababli ta‘qiblar, jazolash, kamsitish juda ko‘p insonlar uchun kunlik tartibiy holatga aylanmoqda. Dunyoning ko‘plab mamlakatlari qonunchiligida va xalqaro-huquqiy hujjatlarda inson huquqlarini himoya qilish tamoyilining mustahkamlanganligiga qaramay, ushbu huquqiy me‘yor dunyoning ayrim hududlarida cheklashlar, buzilishlar va amal qilmaslikka olib kelmoqda. Shu bois jamiyatlarda bag‘rikenglik (tolerantlik)ni ta‘minlash jahon hamjamiyatining jamoaviy mas‘uliyati bo‘lib qolmoqda.

Zo‘ravonlikka qarshi kurashish va bag‘rikenglik g‘oyalarini keng targ‘ib qilish maqsadida YuNESKO hindistonlik rassom, yozuvchi va diplomat hamda mazkur tashkilotning yaxshi niyat elchisi bo‘lgan Madanjit Singx (1924-2013) nomi bilan atalgan mukofotni joriy etdi. Mukofot 1995 yilda ta‘sis etilgan bo‘lib, u har ikki yilda bir marotaba zo‘ravonlikka qarshi kurash va bag‘rikenglikni targ‘ib qilishda muhim hissa qo‘shgan shaxslarga va samarali faoliyat olib borayotgan muassasalar hamda tashkilotlarga beriladi. 2016-yilda ushbu mukofot turli diniy konfessiyalar o‘rtasidagi muloqotni rag‘batlantirishga qaratilgan ilmiy va o‘quv dasturlarini ishlab chiqqan psixologiya va tolerantlik pedagogikasi sohasida faoliyat yurituvchi Rossiya federal ilmiy-uslubiy markaziga topshirildi. 2018- yilda mukofot bag‘rikenglik g‘oyasi targ‘iboti uchun kanadalik rejissyor Manon Barbeau va NNT «Birga yashash tashabbusi» (Keniya)ga berilgan bo‘lsa, 2020-yilda Kongo demokratik respublikasining Mojarolarni bartaraf qilish markazi jangarilar safiga yollangan bola-askarlarni qutqarish uchun va ularni o‘z jamoalariga reintegratsiya yo‘nalishida olib borgan ishlari uchun mukofotga loyiq topildi.

Inson huquqlari – inson huquqlarining barcha kategoriyalari – taklif etilayotgan islohotlarning zamini bo‘lib xizmat etuvchi keng ko‘lamli strategik hujjat, ya‘ni Prezident tomonidan ilgari surilayotgan 2017-2021 yillarga mo‘ljallangan Harakatlar strategiyasida belgilangan barcha beshta ustuvor yo‘nalishda muhim o‘rin egallaydi.

Strategiyaga muvofiq, mamlakatda ijtimoiy hamjihatlik va diniy bag‘rikenglikni ta‘minlash O‘zbekistonning zamonaviy davlat sifatida rivojlanishining ajralmas qismidir. Xususan, so‘nggi yillarda, davlat qurilishi, millatlararo totuvlik, vijdon va e‘tiqod erkinligini ta‘minlash sohasida 50 dan ortiq qonun hujjatlari va 40 ga yaqin qarorlar qabul qilindi. Ushbu huquqiy hujjatlarning

aksariyati diniy e'tiqodi yoki millatidan qat'iy nazar, fuqarolarning huquq va erkinliklarini kengaytirish, jumladan, jamiyat va davlat ishlarini boshqarishda faol ishtirok etishga qaratilgandir.

2017 yil 19 maydagi Prezidentimizning tegishli Farmoni bilan O'zbekiston amaliyotida birinchi marta Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalari qo'mitasi – millatlararo munosabatlar sohasida yagona siyosatni amalga oshirishni muvofiqlashtiruvchi davlat boshqaruvi organi tashkil etildi. 3 Shuningdek, 2019 yilda jamiyatda millatlararo totuvlik va bag'rikenglikni ta'minlash, do'stlik muhitini shakllantirishga yo'naltirilgan millatlararo munosabatlar sohasida O'zbekiston Respublikasi davlat siyosati kontsepsiyasi tasdiqlandi. Shuningdek, davlat idoralarining diniy tashkilotlar bilan o'zaro aloqalarini muvofiqlashtiruvchi Din ishlari bo'yicha qo'mita faoliyati ham takomillashtirildi.

Mamlakatning har qanday hududida turli etnik guruhlar va din vakillari tinch va do'stona yashaydigan mahallalar mavjud. Ular birgalikda milliy bayramlarni nishonlaydilar, bir-birlariga yordam beradilar va qo'llab quvvatlaydilar. Shunday qilib, madaniyatlarning o'zaro boyishi turli millat va din vakillarining ma'lum bir hududlarda ro'y beradi, bu esa jamiyatda bag'rikenglikni ta'minlashning muhim omili hisoblanadi.

Umuman olganda, dunyoda milliy-etnik munosabatlar tobora murakkablashib borayotgan bir paytda, hatto eng rivojlangan mamlakatlarda ham oz sonli millat vakillarini kamsitish va ularga zulm o'tkazish birinchi o'ringa chiqayotgan bir paytda, O'zbekistondagi millatlararo va dinlararo bag'rikenglikni ta'minlash sohasida olib borilayotgan ishlarni hech mubolag'asiz yorqin na'muna sifatida qabul qilish mumkin. O'zbekiston xalqlarining asrlar davomida shakllangan hayot yo'li jamiyat barqarorligi va davlat taraqqiyotini ta'minlashda xalqlar va dinlararo bag'rikenglik mustakam asos bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, mamlakatimizning tinchligi qadriga yetib, turli salbiy illatlarga, xususan, diniy ekstremizm, terrorizmga qarshi kurashish har bir fuqaroning insoniy burchi hisoblanadi. Bunga esa faqat o'zida kuch topa olishi, sabr va toqat bilan yengishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Sattorov Samariddin-O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Strategik va mintaqalararo tadqiqotlar instituti bosh ilmiy xodimining “Bag'rikenglik - davlat rivojlanishi va barqarorlikni ta'minlashning muhim omili” nomli maqolasi. © 2025 Javoblar.com

2. Lundberg E. (ed.). Mechanisms of tolerance: an anthology //Margin. – 2006. – T. 2002. – C. 2004. https://www.researchgate.net/profile/Erik-Lundberg/publication/314470566_The_mechanisms_of_tolerance_an_anthology/links/59529e2c0f7e9b3292381a69/The-mechanisms-of-tolerance-an-anthology.pdf

3. Dr.Magda Rights and tolerance in Islam. https://ia802805.us.archive.org/28/items/learnislampdfenglishbookrightstol4eranceinislammagdaamer/learn%20islam%20pdf%20english%20book%20__%20RightsToleranceInIslam_MagdaAmer.pdf

4. TOLERANTLIK (BAG'RIKENGLIK) – Qadriyat <http://pravacheloveka.uz/oz/news/millatlararo-totuvlik-va-diniy-bagrikenqlikni-taminlash> 5

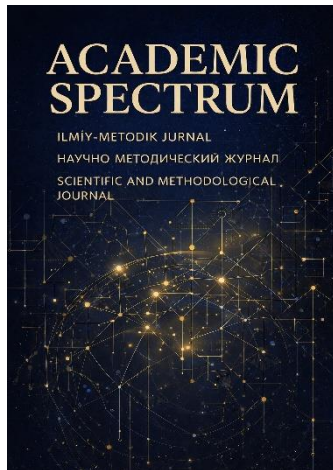
MUNDARIJA:

Nazarov Akmal Mardonovich		Talabalarda kreativ va innovatsion ilmiy faoliyatning psixologik jihatlari	6
Rustamov Shuxratovich	Shavkat	Talabalarni innovatsion kompetenligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	10
Ostanov Sharifovich	Shuxrat	Art-terapiya metodlari yordamida talaba-yoshlarning kreativ fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning psixologik asoslari	14
Axmadov Rahmat o'g'li	Nazirjon	O'smirlarda konstruktiv xulq-atvorni shakllanishining ijtimoiy psixologik omillari	19
Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li		Sud psixologik ekspertizasida shaxsning emotsional holatini baholash	24
Axtamova G'ayratovna	Ferangiz	O'smirlik davridagi destruktiv xulq-atvorni psixoprofilaktika qilish va kreativlikni faollashtirishga yo'naltirilgan psixologik yondashuvlar	30
Ashrapov Namoz o'g'li	Nodirbek	O'smirlarda kognitiv rivojlanishning ijtimoiy-psixologik determinantlari va ularning shaxsiy rivojlanishdagi o'rni	35
Hamroyev Jasur		Talabalari o'rtasida sun'iy intellekt vositalari yordamida kreativ fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish	40
Axmedova Rahmat qizi	Zarina	Loyihaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning fasilitatorlik faoliyatiga tayyorlash mexanizmini takomillashtirish	44
Khakimov Shodieich	Shukhrat	Methods of studying the military servant and the military team	49
N.Z.Jumayev		Raqamli davrda ijtimoiy media va sun'iy intellektning yoshlar ruhiy salomatligiga ta'siri	56
Sharopov Suxrob Shodi o'g'li		Talabalarni kognitiv va metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari	60
Boboqulova Komil qizi	O'g'iloy	Shaxslararo manipulyatsiya va nazorat mexanizmlari: emotsional ekspluatatsiyaning psixologik asoslari	64
Saidova Nu'monovna	Nodira	Yoshlar kreativ va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda pedagogik psixologiyaning roli	68
Bobojonova Husniddin qizi	Dilnura	Dezadaptatsiyalashgan o'smirlarda adaptatsiya jarayoni rivojlanishining ijtimoiy-psixologik mexanizmlari	73
Абдужабборов Тохиржон Курбанович		Особенности течения и лечения atopического дерматита в зависимости от возраста по данным наблюдений в андижанской области	78

Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich Narzullayeva Iroda Jaloliddin qizi	Tijorat banklarida investitsiyalarni jalb etishda xorij tajribasi	82
Nurmuxammedova Nilufar Alijon qizi Temirova Mashhuraxon Muhammadaminovna	O‘zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o‘tish bosqichida xotin-qizlar liderlik faoliyatini rivojlantirishning huquqiy asoslarining mustahkamlanishi	89
Maxmudova Zulfiya Mexmonovna	Qo‘riqlash xizmati xodimlari kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	92
Sanoyeva Mohigul Odil qizi	Klassik pedagogik merosni modernizatsiya qilishning zamonaviy talablari va ularni ta’lim amaliyotiga joriy etish mexanizmlari	103
Xolmirzayeva Mushtariybegim U. Abdullayev	Bobi oliy: usmonli davlatining boshqaruv markazi va evolyutsiyasi	107
Dilmurodov Elyorjon Ilg'or o'g'li	Civil society and globalization: the harmony of national values and modern trends	110
Eshpo'latova Xilola Davron qizi	Fransuz tilini o'rganish jarayonida audiovizual materiallar yordamida talabalarning og'zaki nutqini rivojlantirish	116
Abdusalimova Zukhraxon Bakhtiyor qizi	Teaching methodology of the uzbek language for the foreign students	119
Abdullayeva Dildora Muhiddin qizi	Frazeologik sinonimlarning struktur turlari	122
Panaeva Sarbinaz Uzaqbergenovna	Insonlar orasida fabbing (phubbing) holatining paydo bo‘lishi va uning ijtimoiy-psixologik oqibatlarini	125
Toshturdiyev Nurbek Nurali o‘g‘li	Jadid ziyolilarining hayot tarzi va ijtimoiy mas’uliyat hissi: ma’rifat va fidoyilik omillari	130
Uzoqova Gulzoda	Konstitutsiya – erkin va farovon hayot garovi	134
Xilola Xolikova Gulamovna, Siroj Nematov G‘ulom o‘g‘li,	Maktab muhitining o‘quvchilar emotsional holatiga psixologik ta’siri	137
Sultonmurod Mamasoliyev Olimjon o‘g‘li	Psychological benefits of gamified bilingual learning: a meta-analysis of motivation and well-being	141
Qodriqulova Fotima Ulug‘bek qizi	Azot fiksatsiyasi va innovatsiyalar: yasmiq yetishtirishning yangi bosqichi	146
Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna	Turkiy adabiyotda shaxs kamoloti: Hofiz Xorazmiy didaktik qarashlari misolida pedagogik model	150
Obidova O.	Ta’lim psixologiyasi nuqtayi nazaridan zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta’siri	154
Xasanova Nazokat Shavkatbek qizi	Inson huquqlarini xalqaro himoya qilish mexanizmlari	159
Abdug‘ofurov Muhammadqodir	Milliy me’morchilik uslublarida zamonaviylik va restavratsiya muammolari	163

Olimova Sarvara Sobitxon qizi	Nogironligi bo'lgan shaxslarning kutubxonalar orqali ijtimoiy integratsiyasi va madaniy hayotga qo'shilishi	166
Jamaldinov Sarvar Azimjanovich	Raqamli ta'lim jarayonlarini o'rgatishning bo'lajak pedagoglar tarbiyaviy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati	171
Olimova Sarvaraxon Sobitxon qizi	Sensorinevral eshitish nuqsoniga ega bolalarda rivojlanish dinamikasi: tibbiy va pedagogik qarashlar	176
Mamatqulov Botir	The interpretation of personal tragedy in the short stories of nazar eshonqul	181
Bobokalonov Rajab Ostonovich	Tibbiy terminlarda lisoniy lakuna hodisasi	188
Murodjonova Dilzoraxon qizi Iskandarov Sherzod Abdug'aniyevich	“Tolerantlik” tushunchasining mazmun mohiyati	191
Туйбаева Саида Бахтияровна	Психологические механизмы самозащиты студентов	194
Tursunbayeva Durdonaxon Adxamjon qizi	Atrof-muhitni muhofaza qilishning zamonaviy konsepsiyalari: muammo va yechimlar	198
Ismoilova Zulayho Saidali qizi	Umumta'lim maktablarida xulqi og'ishgan o'quvchilarning shaxs xususiyatlarini kompleks diagnostika qilish	203
Masharipova Saida Rahimovna	Zamonaviy oilalarda emotsional intellektni boshqarishning ijtimoiy- psixologik mexanizmlarini ishlab chiqish	208
Abdujobborova Rayhona Adhamjonqizi	Xotira turlaridan qanday qilib samarali foydalanish kerak.o'quvchilar uchun praktik tafsiyalar	212
Arslanova Dilnoza Aleksandrovna Mirzayev Ismoiljon Xasanjon o'g'li	Nutqiy rivojlanish bilan mantiqiy fikrlash o'rtasidagi bog'liqlik: lingvistik kompetensiya.	216
Xasanova Aziza Kumushbek qizi	Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar	219
Xolboyev Izzatillo Axmadillo o'g'li	Talabalarning akademik muaffaqiyatiga ta'sir etuvchi psixologik omillarning tahlili: o'zini- o'zi tartipka solish strategiyalari	223
Кабулов Саулат Толыбаевич	Основные принципы и теория преподавания русскому языку и литературе	226
Saitova Komila G'ulom qizi	Stressga chidamlilikning psixologik determinantlari: ong, iroda va emotsional o'zini boshqarishning o'zaro aloqasi	231
Ro'ziyeva Sitara Odil qizi	Nega ingliz tili dunyo tili hisoblanadi?	234
To'ychiyeva Madinaxon Sherquzi qizi	Mustaqil ta'lim metodlarining o'quv motivatsiyasiga ta'siri	237
Murodjonova Dilzoraxon Tolibjon qizi	Kimyoning kriminalistikadagi o'rni	240

To‘rayeva Gulnora Nosirovna			
Qudratova Bahromovna	Nozima	Tog‘ay Murod asarlarining til xususiyatlari	244
Pak Aleksandrovna Qurbonova Mamat qizi	Diana Zamira	Yangi O‘zbekistonda ota-onalar universitetining maktabgacha ta’limdagi tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish mexanizmlari: muammolar va yechimlar	248
Abdullayeva Madinaxon Alisher qizi		Ingilizcha varvarizmlarning o‘zbek tilidagi genderga xos qo‘llanish xususiyatlari	251
Ibrohimova Vahobjonovna	Halima	Mamlakatimizda yoshlarning internet tarmogidan tog'ri fodalanihini nazorat qilish	254
Soliyev Sobirovich	Ilhomjon	Eshitish nuqsoni bo‘lgan bolalarda nutq rivojlanishining logopedik asoslari	258
Akmalova Akmal qizi	Bahora	Erta bolalik davrida ijtimoiy-emotsional va psixologik rivojlanish	261
Alimjonova Fazliddin qizi	Sabina	Vatan himoyasi - jasorat ifodasi	265
Ganjiyev Furqatovich	Feruz	Globalashuv davrida agressiv o‘smirlar jamiyatga moslashishining ijtimoiy-psixologik determinantlari	269
Zuxriddinova Dilshodbek qizi	Risola	Tuban suvo‘tlarining ekologiyadagi ahamiyati	274
Ibodulloyev Sheraliyevich	Nurali	Integrativ yondashuv asosida otmlarida ta’lim sifatini boshqarish samaradorligini oshirish omillari	278
Umirbekova Kenesbaevna	Nasiba	Axborot globalashuv jarayonida o‘smirlarning O‘z-o‘zini anglash transformatsiyasi jarayonlarini shakllantirishga ta’sir etuvchi omillar tahlili	282
Yarashov Lazizovich	Azizbek	Correlation analysis of factors of social psychological competence of forensic psychologist expert	286
Ondayev Shuhrat Hasanovich		Profilaktika inspektorlarida kasbiy deformatsiyaning oldini olishning psixologik xususiyatlari	294
Narmuradova Uktamovna	Rayhon	Jinoyat sodir etishda affekt holatining psixologik va huquqiy bahosi	298
Jumayeva Elmurodovna	Laylo	Pedagogik jarayonda nutq texnikasining ta’lim samaradorligiga ta’siri	301

**“ACADEMIC SPECTRIUM”
ILMIY METODIK JURNALI UCHUN MAQOLALARNI
RASMIYLASHTIRISH TALABLARI**

“ACADEMIC SPECTRIUM” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “ACADEMIC SPECTRIUM” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o’zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E’lon qilinadigan maqolalarga bo’lgan asosiy talablar:

✚ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

✚ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro’yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

✚ maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so’z) va tayanch so’zlar (8-10 ta) ingliz, o’zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to’liq yozilishi

kerak), mualliflar bir nechta bo’lsa, ularning har biri haqida to’liq ma’lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko’rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo’llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro’yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e’lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o’ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo’lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to’liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro’yxatda ko’rsatiladi. Matn ichidagi ko’chirmadan so’ng iqtibos olingan asarning ro’yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o’rinda kitob, to’plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to’liq nomi, nashr ko’rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko’rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko’rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo’lsa, barcha savol va e’tirozlar bo’yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo’lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezlari va ma’ruzalari chop etilmaydi. E’lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko’chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o’zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko’rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o’zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko’rib chiqilmaydi.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Buxoro viloyat Axborot va Ommaviy kommunikatsiyalar boshqarmasi tomonidan 2025-yil 26-dekabrda №1273056 sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko‘chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: -998 (91) 245-46-66

*“ACADEMIC SPECTRUM” ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2026. № 1-Son.*